

Brüssel, 17. november 2023
(OR. en)

15405/23

ESPACE 85

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	<i>Nõukogu 7.–8. detsembri 2023. aasta istungi (konkurentsivõime (siseturg, tööstus, teadusuuringud ja kosmos)) ettevalmistamine</i> ELi kosmosepoliitika tulevik muutuv maailmas – <i>Arvamuste vahetus</i>

Delegatsioonidele edastatakse lisas eesistujariigi märkus, milles käsitletakse **ELi kosmosepoliitika tulevikku muutuv maailmas**, pidades silmas arvamuste vahetust konkurentsivõime nõukogu 8. detsembri 2023. aasta istungil.

ELi kosmosepoliitika tulevik muutuvast maailmas

Kosmosetehnoloogia, -andmed ja -teenused on muutunud Euroopa ühiskonna ja majanduse jaoks asendamatuks. Need on teadusuuringute, tehnoloogia arengu ja innovatsiooni liikumapanevaks jõuks, luues töövõimalusi ja majanduskasvu, suurendades Euroopa konkurentsivõimet, toetades rohe- ja digipööret, kaitstes ja turvates ELi ja selle kodanikke ning suurendades ELi vastupanuvõimet ja julgeolekut. Viimastel aastatel ja praeguses geopoliitilises kontekstis on esile kerkinud rida riske, mis toovad esile vajaduse kaitsta ELi kosmosevarasid ja säilitada kosmosepõhised teenused, mis tagavad meie kollektiivse julgeoleku ja on ELi strateegilise autonoomia nurgakivid praegu ja pikas perspektiivis.

Kosmose kestlikkus

Kosmosetegevuse kiire kasv, eelkõige Maa-lähedasel orbiidil, ja selle mõju keskkonnale ohustavad kosmose pikaajalist kestlikkust. ELi lähenemisviis kestlikkusele peab viima selliste meetmete ja lahenduste väljatöötamiseni, mille abil lahendatakse kosmose kasutamisega seotud konkreetseid probleeme, mille hulka kuuluvad näiteks kosmoseprügi koguse hüppeline kasv, ülisuured satelliidikogumid, sageduste piiratud kättesaadavus ja astronoomiliste vaatluste häirimine. See tugevdab ka ELi positsiooni arengu kujundamisel ja ülemaailmsete standardite väljatöötamise edendamisel.

Julgeolek ja kaitse

Kosmosest on saanud majanduskasvu ja heaolu peamine võimaldi mitte ainult Euroopa ühiskonna ja majanduse, vaid ka julgeoleku ja kaitse seisukohast. Tunnistades, et ELi kosmosevarad on tsiviilkontrolli all, ja tunnistades ELi kosmoseprogrammi tähtsust, esitatakse nõukogu poolt 2022. aasta märtsis heaks kiidetud strateegilises kompassis ühine strateegiline visioon ELi rollist julgeoleku- ja kaitsevaldkonnas. ELi julgeoleku- ja kaitsevaldkonna kosmosestrateegiat käsitleva 2023. aasta märtsi ühisteatise eesmärk on aidata ELil kujundada ühine arusaam kosmosega seotud riskidest ja ohtudest. Hiljuti vastu võetud nõukogu järeldustes ELi julgeoleku- ja kaitsevaldkonna kosmosestrateegia kohta tunnistatakse kahesuguse kasutusega kosmosesüsteemide ja -teenuste arendamise tähtsust ning rõhutatakse taas kosmosepõhiste julgeoleku- ja kaitselahenduste asjakohasust.

ELi strateegiline autonoomia

Piiratud juurdepääs kosmosevaldkonnas kriitilise tähtsusega tehnoloogiale ja materjalidele ning ülemaailmse väärtusahela häired, mida süvendavad geopoliitilised pinged, kujutavad endast veel üht märkimisväärset ohtu ELi strateegilisele autonoomiale ning kosmosele juurdepääsu ja kosmose kasutamise võimele. Liikmesriigid tunnistasid, et on vaja veelgi tugevdada ELi kosmosevaldkonna väärtusahelate tehnoloogilist suveräänsust, konkurentsivõimet ja vastupanuvõimet varustuskindluse ja kosmose puhul kriitilise tähtsusega tehnoloogiale piiranguteta juurdepääsu kaudu, jätkates vastastikku kasulikku koostööd sarnaselt meelestatud partneritega.

Lisaks seisab Euroopa praegu silmitsi enneolematu kriisiga, mis on tingitud sellest, et puudub autonoomne juurdepääs kosmosele. Ariane 5 operatsioonide lõpetamine, Sojuzi startide lõpetamine Kourous, Vega C rakettide kasutamise peatamine ja viivitused Ariane 6 arendamisel piiravad otseselt liidu suutlikkust rakendada ja täiendada liidu kosmosevaldkonna juhtalgatusi, sh Galileo ja Copernicuse programme ning tulevast satelliitide kogumit IRIS².

Saadud õppetundidest on vaja kiiresti järeldusi teha, et tagada liidu autonoomne, usaldusväärne ja kulutõhus juurdepääs kosmosele, tuginedes Euroopa lahendustele. Euroopa Liit kui Euroopa kanderaketiteenuste esimene institutsionaalne klient ja Euroopa kriitilise tähtsusega kosmosevarade programmijuht ning uute ja mitmekesiste stardilahenduste innovatsiooniinkubaator peaks tegema sel eesmärgil koostööd liikmesriikide ja Euroopa Kosmoseagentuuriga.

Ministritel palutakse vastata järgmistele strateegilistele küsimustele.

1. Milline on Teie arvates ELi julgeoleku- ja kaitsevaldkonna kosmosestrateegia mõju ELi tulevasele kosmosepoliitikale? Kuidas saaks tulevikus hõlmata julgeoleku- ja kaitseaspekte ELi kosmoseprogrammi eri osadega, mis jääksid tsiviiljuhtimise alla?
2. Milline võiks pikas perspektiivis olla ELi roll (lisaks kliendi rollile) liidu autonoomse juurdepääsu tagamisel kosmosele?
